

Česká asociace pro psychoterapii (ČAP)

---

tímto potvrzuje, že

SUR

Institut pro vzdělávání v psychoterapii, z. s.

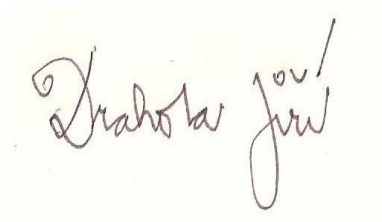
Sídlo: Akátová 957, 252 62 Horoměřice

splnil podmínky ČAP a získal certifikaci pro svůj
komplexní psychoterapeutický výcvik

SUR

Platnost certifikace: červen 2017 - červen 2023

V Praze dne 7. června 2017

PhDr. Jiří Drahoš

předseda ČAP

Mgr. Jan Holeyšovský

předseda odborné rady

SUR

SUR

**Institut pro vzdělávání
v psychoterapii z.s.**

Koncepce psychoterapeutického
výcvikového programu pro certifikační
proces ČAP 2017

Koncepce výcvikového programu SUR

Vývoj programu SUR pro vzdělávání v psychoterapii

Vznik originálního českého systému výcviku v psychoterapii se datuje od roku 1967 a je spojen s jmény doc. MUDr. Jaroslava Skály, CSc., PhDr. Eduarda Urbana a MUDr. Jaromíra Rubeše. Ve třech liniích, které založili, vzniklo do roku 1990 celkem 17 výcvikových komunit SUR, jimiž prošlo více než 400 účastníků.

Elementární shodu filosofie, přístupů a pravidel zajišťoval tzv. Aktiv SUR, setkání vedoucích skupin a komunit všech tří linií, které se pořádalo 2x ročně. Devadesátá léta vedla k určitému rozvolnění hnutí a systému SUR.

Výcvikový model SUR aplikovali absolventi SUR v nově zakládaných výcvikových centrech. Pro tyto výcvikové programy se používá pojem „výcvik typu SUR“. Vedle toho pokračoval neformální „původní SUR“ v linii Skály, Urbana a Rubeše. V roce 1999 rozhodl Aktiv SUR na svém setkání o založení občanského sdružení SUR, které vytvořilo potřebnou organizační základnu pro pokračování a rozvoj této tradice a registrovalo název i logo. V roce 2016 se občanské sdružení transformovalo v zapsaný spolek SUR - Institut pro vzdělávání v psychoterapii, z.s. .

Aktuální podoba programu SUR pro vzdělávání v psychoterapii

Komplexní vzdělání SUR - Institutu pro vzdělávání v psychoterapii, z.s., je založeno na těchto třech modulech:

- sebezkušenostní modul v rozsahu 550 - 700 hodin s povinným minimem absolvování 500 hodin
- modul teoretického vzdělávání v psychoterapii v rozsahu 230 hodin
- modul supervize psychoterapeutické praxe v rozsahu minimálně 100 hodin.

Program je veden v základním hlubinném a dynamickém (psychodynamickém) směru a využívá možností integrace slučitelných psychoterapeutických přístupů do této základny.

Forma komplexního výcvikového programu SUR (KVP)

KVP - SUR svými vzdělávacími moduly (sebezkušenostním, teoretickým a supervizním) připravuje podmínky a umožňuje zájemcům o psychoterapii začít budovat a nebo/také rozvíjet psychoterapeutickou kompetenci.

Sebezkušnostní modul

Zažít osobní setkání s psychoterapeutickým procesem umožňuje *sebezkušnostní modul* v rozsahu 550 - 700 hodin s povinným minimem absolvování 500 hodin.

Tento proces poskytuje příležitost nahlížet do vnitřního světa druhých, vidět sebe očima druhých a reflektovat dynamiku vědomých a nevědomých dějů a interakcí.

Umožňuje aktivní participaci a živé učení, tj. umožňuje zažít a propracovávat přenosový svět který zprostředkovává komunita a skupina vedena zkušenými psychoterapeuty (vedoucí komunity a lektori - každou skupinu vede lektorská dvojice - muž a žena)

Sebezkušnost je nezbytná nejen pro získávání psychoterapeutických dovedností ale také pro získávání postojů a znalostí.

Vedoucí výcvikové komunity udělují absolventům sebezkušnostního modulu “Certifikát o absolvování sebezkušnostní části výcviku”

Modul teorie

Ke zvládnutí a osvojení si psychoterapeutických dovedností nestačí “pouze” osobní setkání s psychoterapií.

Prostředkem a výkladovým rámcem pro pochopení a nahlédnutí do nitra lidské mysli či do interpersonálních dějů je **teorie**.

Nezbytnou součástí přípravy (budování kompetencí) budoucího psychoterapeuta je obeznámenost s teoretickými koncepty a principy psychodynamické psychoterapie a koncepcemi psychoterapeutického rámce (zahájení, ukončování, kontrakt, hranice ...)

Rozsah teoretického modulu je v rámci KVP 230 hodin. Specifická témata byla definována takto:

- Teorie lidského vývoje a osobnosti relevantní pro psychodynamický přístup
- Psychopatologie z psychodynamického pohledu (koncept neurotický, hraniční, psychotický, psychosomatický, závislostní)
- Účinné faktory v hlubinných, dynamických a psychodynamických psychoterapiích (porovnání s jinými směry)
- Terapeutický vztah
- Základy psychodynamického přístupu, odkrývající a strukturující přístup, naslouchání, specifické techniky a intervence
- Psychoterapeutický proces, změna v psychoterapii
- Komponenty procesu: hodnocení, conceptualizace případu, kontraktování a plánování, ukončování
- Etika v psychoterapii
- SUR – historie, vývoj, základní principy
- Skupinová psychoterapie, metoda a proces (zřetel na interpersonální, psychodynamický a analytický přístup)
- Terapeutická komunita jako model, metoda a systém
- Práce s krizí a traumatem v procesu a kontextu psychoterapie
- Integrace v psychoterapii
- Požadavky správné praxe, využívání supervize a intervize

Závěrečné hodnocení a udělení certifikátu je popsáno níže v kapitole “Hodnocení”

Supervizní modul

Nedílnou součástí získávání kompetencí je jejich přenášení do praxe. V procesu stávání se psychoterapeutem nic nenahradí čas strávený přímou prací s klienty a pacienty.

Pokud po dobu sebezkušenostního výcviku už frekventant na svém pracovišti vykonává činnost psychoterapeutického typu, doporučujeme, aby tuto činnost vykonával pod odborným vedením.

Od posledního roku sebezkušenosti se uznávají psychoterapeutické hodiny supervize frekventanta do potřebného minima 100 hodin.

Supervize případové práce umožňuje propojování přineseného “materiálu” s teoretickými myšlenkami, reflexi protipřenosevého světa, budování a upevňování psychoterapeutického myšlení a postojů.

Supervize přispívá k vědomému konání v psychoterapii.

Hodnocení Supervizního modulu a závěrečný Certifikát je blíže popsáno v kapitole “Hodnocení”

Očekávání

Psychoterapie je umění i řemeslo a vyžaduje systematickou a intenzivní sebezkušenost, výuku a supervidovanou práci s klienty/pacienty.

Jelikož zkušenost sama o sobě nevede nutně k něčemu novému a obdobně pouze teoretické vzdělání nezmění naše dlouhodobé názory a postoje zakořeněné v osobní zkušenosti, očekáváme, že dlouhodobý výcvikový proces udrží frekventanty v pohybu, ve vývoji a rozvoji psychoterapeutických kompetencí.

Vstupem do výcviku spolu s frekventanty zahajujeme proces, jehož účinnost je úzce spojená s prožíváním.

Očekáváme, že prožitky spojené se sebezkušeností budou přinášet transformační pocity a jejich opakování i změnu sebeprožívání.

Předpokládáme, že postupně osvojované dovednosti a znalosti budou frekventantům přinášet pocit větší jistoty v psychoterapeutické práci.

Věříme, že vědomé pohlížení na jednotlivé prvky psychoterapeutického procesu v supervizi přinese prohlubování a rozvíjení psychoterapeutických postojů.

Supervizi v rámci KVP zároveň považujeme za “test” pochopení psychoterapeutické situace. (frekventant si může “testovat” své pochopení procesu.)

Od frekventanta, který ukončí komplexní psychoterapeutický výcvik očekáváme, že

- bude schopný vést psychoterapii s klienty/pacienty, a bude schopen zvládat psychoterapeutický proces. Rovněž očekáváme, že
- se bude nadále vzdělávat, bude se zdokonalovat v psychoterapeutických dovednostech, využíváním supervize a kontinuálně se bude udržovat v psychoterapeutické formě (např. konference, semináře, intervize ev. psychoterapeutické dílny SUR).

Hodnocení

Ve všech oblastech psychoterapie se pohybujeme a hledáme rovnováhu mezi ideálem a praxí. Stejně je tomu tak i v oblasti hodnocení kompetencí absolventů komplexního psychoterapeutického výcviku.

Jsme si vědomi a realisticky posuzujeme aktuální stav a neustále pracujeme na zkvalitnění a propojení vzdělávacího a hodnotícího procesu.

Myslíme, že **hodnotící proces v této oblasti psychoterapie přímo souvisí se získáváním kompetencí a měl by je rozvíjet.**

Významnou částí hodnotícího procesu je reflektivní způsob hodnocení sebezkušenostní části.

Při hodnocení se zaměřujeme na **posouzení přiměřené úrovně kompetentnosti** a ne posouzení vysoké úrovně odbornosti.

Při stanovování **přiměřené úrovně kompetentnosti** požadované po absolventech výcviku postupujeme v souladu s aktuálními trendy ve vzdělávání v psychoterapii.

Způsoby a prostředky hodnocení

Hodnocení kompetencí v jednotlivých oblastech psychoterapeutických kompetencí se odvíjí od toho, ve které fázi výcviku frekventant aktuálně je a zároveň přihlížíme k praktickým psychoterapeutickým zkušenostem frekventanta.

Hodnocení je komplexní a týmový proces v kterém využíváme tyto způsoby a prostředky:

Reflektivní způsob hodnocení sebezkušenosti:

- Frekventanti ukončují sebezkušenostní část vypracováním závěrečné práce - eseje
- Zadání k vypracování eseje dostávají v závěrečném roce sebezkušenosti
- Požadovaný rozsah je minimálně 5 normostran
- Požadovaný obsah je následující:
  - volná úvaha na téma “Co mi výcvik dal a vzal”
  - reflexe vlastního vývoje v těchto oblastech:
    - schopnost empatie
    - dovednost verbalizovat a interpretovat své chování (jak se vidím zvenku)
    - dovednost verbalizovat a interpretovat své prožívání (jak se vidím zevnitř)
    - dovednost verbalizovat a interpretovat chování druhých
    - dovednost verbalizovat a interpretovat prožívání druhých

Ukončovacímu reflektování sebezkušenosti předcházejí individuální pohovory frekventantů s dvojicí lektorů jeho skupiny. Rozhovor je polostrukturovaný a zaměřuje se na

- představení hlavních témat práce
- reflexe hlavních oblastí osobního vývoje
- reflexe pozice ve skupině a komunitě
- profesionální perspektiva

Součástí závěrečného hodnocení je i doporučení pro další odborný i osobnostní růst. Případně doporučení bez dalšího osobnostního upevnění nepracovat s určitými skupinami klientu/pacientů nebo s určitými ohrožujícími tématy.

Závěrečná práce a individuální rozhovory jsou podkladem pro závěrečné reflektování sebezkušenosti v kruhu komunity.

Hodnocení v oblasti teoretického vzdělávání

Znalostní předpoklady stanovuje Studijní řád takto:

Znalosti:

Posluchač -

- zná nejdůležitější poznatky vývojové psychologie a psychologie osobnosti,
- orientuje se ve vývoji psychoterapie od přelomu 19./20.století po současnost,
- orientuje se v symptomtech, syndromech a kategoriích nejdůležitějších duševních poruch a způsobech jejich léčení,
- zná nejdůležitější postupy psychologické diagnostiky,
- rozumí základním pojmům skupinové dynamiky a východiskům skupinové psychoterapie v oblasti sociální psychologie malých skupin,
- zná základy metodologie výzkumu ve společenských vědách.

Rozsah a obsah teoretického vzdělávání

- Rozsah teoretického vzdělávání je 230 hodin a zahrnuje probrání souboru témat definovaného ve Studijním řádu. Garantem tématu je vždy člen správní nebo odborné rady nebo Sborovny.
- Program Školičky v rozsahu 230 hodin je koncipován jako 108 hodin přímé výuky, 82 hodin vlastního studia a 40 hodin pro zpracování písemných prací.
- Rozsah 108 hodin přímé výuky je rozložen do 9 víkendových seminářů. Víkendové semináře proběhnou vždy 3x ročně - celková délka je 9 trimestrů = 3 roky.

Povinné písemné práce zahrnují:

- psychoterapeutickou kazuistiku v rozsahu minimálně 7 stran přibližně v polovině cyklu,
- závěrečnou práci v rozsahu minimálně 15 stran.
- Další písemné práce (eseje, elaboráty) mohou požadovat jednotliví lektori ke svým tématům.
- Verbálně prezentované kazuistiky na kazuistických seminářích (plánujeme)
- Ústní zkoušky v rámci “Školičky SUR”

Zápočty

- Zápočty se zapisují do indexu, který posluchači Školičky dostanou na prvním víkendovém semináři
- Zápočet tématu: téma je započteno, pokud jej posluchač absolvoval ve Školičce nebo předloží doklady pro jeho uznání.
- V případě, že posluchač není přítomen na víkendovém semináři nebo jeho části, může zápočet získat kompenzací podle zadání lektora, např. zpracováním písemné práce k tématu, zápočtovým pohovorem, testem, účastí na jiných přednáškách k tématu apod. Celkem lze takto kompenzovat v průběhu Školičky nejvýše 5 témat.
- Pro zápočet lze uznat absolvování tématu např. v postgraduálním studiu, na Pražské psychoterapeutické fakultě či ve vzdělávacím programu jiných akreditovaných psychoterapeutických institutů, nebo v případě, kdy posluchač o tématu napsal vysokoškolskou práci, odbornou publikaci apod. Pouze zápočet nebo zkouška z VŠ nedostačuje. O uznání rozhoduje lektor tématu na základě předložených dokladů, ve sporných případech nebo jde-li o uznání více témat, rozhoduje vedoucí Školičky.

Osvědčení o absolvování

- Osvědčení o absolvování se vydává na základě zápočtu všech témat, odevzdání a přijetí požadovaných písemných prací a složení závěrečné zkoušky.
- Závěrečná zkouška probíhá podle zkušebního řádu, který je zveřejněn na internetových stránkách sdružení SUR. Její součástí je obhajoba závěrečné práce a odpovědi na losované otázky.
- Posluchač může získat osvědčení v těchto stupních: „absolvoval“, „absolvoval úspěšně.“
- Posluchač, který nesplnil podmínky pro absolvování, může obdržet potvrzení o účasti a o tématech, která absolvoval.

Závěrečná zkouška probíhá podle zkušebního řádu, který je zveřejněn na internetových stránkách sdružení SUR. Její součástí je obhajoba závěrečné práce a odpovědi na losované otázky.

Výstupní deskriptory poznatků a znalostí

Výstupní deskriptory pro závěrečné hodnocení stanovuje Studijní řád

Výstupní deskriptory

Znalosti

Posluchač –

- rozumí vývojové a osobnostní dynamice se zvláštním důrazem na poznatky relevantní pro hlubinné a (psycho)dynamické směry v psychoterapii,
- orientuje se v psychodynamickém prozumění hlavním okruhům poruch duševního zdraví,
- zná základní psychoterapeutické směry a školy v hlubinném a (psycho)dynamickém okruhu, jejich teoretická východiska, účinné faktory, nejdůležitější metody a klinické aplikace,
- rozumí významu, modalitám a dynamice terapeutického vztahu,
- zná principy psychoterapeutického přístupu, metody a procesu s důrazem psychoterapeutické směry a školy v hlubinném a (psycho)dynamickém okruhu,
- rozumí zásadám, hlavním postupům a účinným faktorům skupinové psychoterapie a terapeutické komunity
- zná etický kodex psychoterapeutů a rozumí jeho praktickému uplatnění, vykazuje znalost zásad dobré praxe v psychoterapii, orientuje se v historii a zásadách výcvikového systému SUR a v jeho hlavních přístupech.

Hodnocení v oblasti supervize

Pro hodnocení je nutné splnění požadovaného rozsahu a obsahu supervizních hodin dle pravidel SUR

- v rámci komplexního vzdělávacího programu Institutu SUR je vyžadováno po skončení výcviku absolvování minimálně 100 hodin kvalifikované supervize vlastní psychoterapeutické práce absolventa výcviku
- z těchto 100 hodin minimálně 20 hodin musí být poskytnuto supervizorem ze seznamu supervizorů SUR, další hodiny jiným kvalifikovaným supervizorem-psychoterapeutem s uznávaným supervizním výcvikem (především výcvik ČIS/EAS, ČMISK)
- supervize má obsahovat širší spektrum supervizích přístupů, např. individuální případová supervize, případová supervize v pracovním týmu, kasuistická skupina balintovského typu, supervizní kasuistický seminář apod.

Výstupní deskriptory psychoterapeutických dovedností a postojů

Obecně je hodnocení dovedností a postojů komplikovaný proces. V rámci komplexního výcviku soustředíme pozornost na tyto výstupní deskriptory:

Absolvent komplexního vzdělávacího programu Sdružení/institutu SUR by měl disponovat následujícími znalostmi, dovednostmi a kompetencemi:

Oblast psychoterapeutického dovedností a postojů

- schopnost empatie vůči členům skupiny a komunity
- schopnost uchovat vlastní integritu a roli ve skupinových procesech
- pochopení významu dodržování mlčenlivosti a rizik parakomunikace
- schopnost adekvátně slovně popsat a interpretovat vlastní situaci, svoje chování a prožívání
- schopnost zobrazit svůj příběh na skupině a asociovat k němu
- schopnost uvědomovat si a nahlédnout svůj odpor, své obranné mechanismy, svoje afekty a přenosové reakce, které ve mně vyvolávají lidé ze skupiny, komunity, lektori apod.
- schopnost adekvátně porozumět situaci, prožívání a jednání druhých, jak se ukazují ve výcviku
- osobnostní vývoj v průběhu výcviku, který zahrnuje složky podstatné pro profesionální provádění psychoterapie
- směřování k profesionalitě: porozumění základním tématům psychoterapeuticko-výcvikové situace, vědomí důležitosti koncepčního rámce
- uvědomění etických otázek psychoterapie (např. mlčenlivost, nebezpečí konfliktu rolí, zneužívání klienta apod.).

Oblast supervidované psychoterapeutické praxe

- schopnost předložit vlastní případ k supervizi a porozumět jeho problémům
- schopnost podílet se na řešení případů ostatních ve skupinové či týmové supervizní situaci
- znalost vlastních postojů a obran, které mohou být na překážku terapeutické práci s klienty/pacienty
- zachovávání etických zásad psychoterapie.

Ukončování komplexního programu

Osvědčení o absolvování komplexního vzdělávacího programu uděluje správní rada spolku SUR - Institut pro vzdělávání v psychoterapii, z.s. na základě předložených certifikátů a dokladů o absolvování všech tří složek programu (sebezkušenostní výcvik, teoretické vzdělávání v psychoterapii, supervize) a splnění výstupních deskriptorů.

Plné absolutorium

Absolvent všech tří „pilířů“ – nedílných částí vzdělávacího programu předkládá správní radě SUR:

1. osvědčení o absolvování sebezkušenostního výcviku
2. osvědčení o absolvování teoretického vzdělávání v psychoterapii („Školička SUR“),
3. potvrzení o absolvování předepsaných 100 hodin post-výcvikové supervize.

Na základě splnění těchto požadavků je frekventant pozván k závěrečnému kolokviálnímu hodnocení. Absolvent všech částí KVP předkládá supervidovanou kazuistiku případu vedeném v psychodynamickém směru

Přisedící kolokvia jsou zástupci odborné a správní rady SUR, zástupci týmu komunity, ve které frekventant absolvoval sebezkušenostní část výcviku, případně jím vybraný supervizor a zástupce ČPS ČLS JEP nebo ČAP.

Na základě těchto dokladů a ověření výstupních deskriptorů se správní rada SUR usnází udělit absolventovi tzv. velký diplom SUR.

V Praze dne: 14.3.2017

PhDr. Věra Rašková